

1. Osmanlı Devleti'nin ünlü minyatür sanatçılarından biri olan Levni "Lale Devri" nde yaptığı çalışmalarıyla ünlenmiştir.

CEVAP: C

2. Osmanlılarda devleti yönetenlere genel olarak "askeriler" adı verilmiştir. Görevleri icabı vergiden muaf olan askeriler, kendi içinde üç gruba ayrılmıştır. Bunlar:

- Yönetim ve güvenlik işlerine bakan Seyfiye
- Maliye ve yazışma işlerine bakan Kalemiye
- Din, hukuk ve eğitim işlerine bakan İlimiye (ulema) sınıfıdır.

Tebaa: Osmanlılarda bu kavram halk anlamında kullanılmıştır.

Reaya: Osmanlılarda köylerde yaşayan, genel geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan insanlardır (Vergi verenler).

Ulema: Osmanlı Devleti'nde din, hukuk ve eğitim işlerinin yürütülmesinden sorumlu yönetici sınıftır.

Mukataa: Osmanlı Devleti'nde geliri doğrudan hazineye aktarılan topraklardır.

CEVAP: E

3. Ali Kuşçu ve Katip Çelebi Osmanlı Devleti zamanında yaşamış bilim ve düşünce insanları arasında yer alır.

- **Ahmet Yesevi:** Karahanlılar dönemi
- **Yunus Emre:** Anadolu Selçukluları dönemi
- **Biruni:** Gazneliler dönemi

CEVAP: B

4. Sultan Abdülaziz ve İkinci Abdülhamit yenilik taraftarları tarafından, Genç Osman ve III. Selim ise yenilik karşıtları tarafından tahttan indirilmişlerdir.

- Sultan Abdülaziz, meşrutiyet taraftarları tarafından tahttan indirilmiştir.
- Genç Osman, çıkan bir yeniçeri isyanının sonucunda tahttan indirilmiştir.
- İkinci Abdülhamit, 31 Mart isyanının sonucunda tahttan indirilmiştir.
- III. Selim, Kabakçı Mustafa isyanı sonucunda tahttan indirilmiştir.

CEVAP: C

5. Osmanlı Devleti, sürekli devlet adamı ve asker ihtiyacını karşılayabilmek amacıyla devşirme ve dirlik sistemini uygulamıştır.

- **Müsadere:** Osmanlı örfi hukukuna göre, görevinden alınan yüksek dereceli memurların servetine el konulabilmesidir.
- **Devşirme:** Osmanlı Devleti'nde Gayrimüslim aile çocuklarından devlet memuru ve asker yetiştirmek amacıyla uygulanan sistemdir.
- **Dirlik:** Gelirleri yararlılığı görülen kişilere verilen topraklardır. Selçuklulardaki iktâ sistemi, Osmanlı Devleti'ndeki dirlik sistemine karşılık gelmektedir. Dirlik sistemi sayesinde "cebelle" adı verilen atlı askerler yetiştirilmiştir.
- **İltizam:** Osmanlı Devleti'nde miri arazi bölümlerinden olan mukataanın yıllık vergisinin mültezimler yoluyla toplanması sistemidir.

CEVAP: C

6. Osmanlı Devleti'nde devlet memuriyetine atama kararını belirten yetki belgesine "berat" adı verilmiştir.
Ferman: Padişah emirleridir.
Fetva: Şeyhülislam tarafından çıkarılan dini bildiridir.
Tuğra: Padişah imzasıdır.
Gedik: İş yeri açma belgesidir.

CEVAP: B

7. Osmanlı Devleti'nin kuruluş devrinde görev alan padişahlar şunlardır:
- Osman Bey
 - Orhan Gazi
 - I. Murat
 - Yıldırım Bayezit
 - Çelebi Mehmet
 - II. Murat

Osmanlı Devleti'nde ilk ıslahatlar XVII. yüzyılda başlamıştır. İlk ıslahatçı Osmanlı padişahı II. Osman'dır.

XVII. Yüzyıl Islahatçı Padişahları

XIX. Yüzyıl Islahatçı Padişahları:

- II. Osman
- IV. Murat
- III. Ahmet
- I. Mahmut
- III. Mustafa
- I. Abdülhamit
- III. Selim
- Abdülmecit
- Abdülaziz
- II. Abdülhamit

CEVAP: E

8. Osmanlı Devleti'nde vakıfların tesisi, evlenme, boşanma, miras, nafaka, hırsızlık gibi şer'i davalara kadılar bakardı.
- **Reisülküttap:** Dış yazışmaların yürütülmesinden sorumludur.
 - **Şeyhülislam:** Divanühümayunda alınan kararların dine uygunluğu konusunda fetva verme yetkisine sahiptir.
 - **Defterdar:** Maliyeden sorumludur.
 - **Nişancı:** Fethedilen toprakların kaydedilmesinden ve bu toprakların gruplandırılmasından sorumludur.

CEVAP: D

9. Osmanlı Devleti'nde batılılaşma çabası ilk kez XVIII. yüzyılda başlamıştır. Osmanlı Devleti'nde, Pasarofça Antlaşması'yla başlayan Lale devrinde ilk kez batıyı örnek alan ıslahatlara girilmiş, bu ıslahatlara sonraki dönemlerde de devam edilmiştir. Fetret devri, Osmanlı Devleti'nin 1402-1413 yılları arasında yaşadığı bir dönemdir. Dolayısıyla XV. yüzyıla denk gelen bu dönemde herhangi bir batılılaşma çabası söz konusu değildir.

CEVAP: B

10. Osmanlı Devleti'nde demokratikleşme adımları XIX. yüzyılın başlarından itibaren atılmaya başlanmıştır. Bu yolda atılan ilk adım II. Mahmut'un ayanlarla imzaladığı Sened-i İttifak Sözleşmesi'dir (1808). Daha sonra sırasıyla,
- Tanzimat Fermanı (1839)
 - Islahat Fermanı (1856)
 - I. Meşrutiyet (1876)
 - II. Meşrutiyet (1908) ilan edilmiştir.

Meclisimebusan, üyeleri halk tarafından seçilen meclistir. Bu meclis ilk kez 1876'da I. Meşrutiyet'in ilanıyla açılmıştır.

Kanunuesasi, Türk tarihinin ilk anayasasıdır. Kanunuesasi'nin yürürlüğe konması ile Osmanlı Devleti ilk kez anayasal yönetime geçmiştir.

Kanunname-i Ali Osman, Fatih Sultan Mehmet tarafından hazırlanmış Osmanlı tarihinin ilk yazılı yasasıdır. Bu yasa ile Osmanlı Devleti, padişahın ve merkezi yapının gücünü; dolayısıyla monarşizmin etkinliğini artırmaya çalışmıştır.

CEVAP: A

11. Osmanlı Devleti'nde ülke, eyaletlere, eyaletler sancaklara, sancaklar kazalara, kazalar da köylere ayrılmıştır. Eyalet, en büyük taşra idari birimidir. Eyaletlerin başında "beylerbeyi" unvanıyla yöneticiler bulunurdu. Sancak, eyaletlerden daha küçük olan taşra yönetim birimidir. Sancakların başında "sancak beyi" denilen görevliler bulunurdu.

- **Ocaklık:** Geliri kale muhafızlarına ve tersane giderlerine ayrılan toprak çeşitlidir.
- **Yurtluk:** Geliri sınır boylarını koruyan askerlerin giderlerine ayrılan toprak çeşitlidir.
- **Divanihümayun:** Devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı danışma meclisidir.

CEVAP: E

12. Osmanlı Devleti'nin fethettiği merkezlerin (Amasra, Sinop, Konya) hepsi de Anadolu'dadır. Osmanlı Devleti bu fetihlerle Anadolu'da siyasi birliği sağlamaya çalışmıştır.

CEVAP: D

13. Bab-ı Ali, XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde bugünkü bakanlar kurulunun görev ve yetkilerini üstlenmiştir.

- **Enderun:** Osmanlı Devleti'nde II. Murat tarafından ilk kez Edirne Sarayı'nda açılan saray okuludur. Bu okulda eğitim gören devşirmeler devlet kademesinde çeşitli memuriyetlere getirilmiştir.
- **Birun:** Osmanlı saraylarının bir bölümüdür. Osmanlı Devleti'nde saraylar Enderun, Birun ve Harem olmak üzere bölümlendirilmiştir. Birun, devlet işlerinin görüşüldüğü bölümdür.
- **Divanihümayun:** Orhan Bey'den II. Mahmut'a kadar Osmanlı Devleti'nde devlet işlerinin görüşüldüğü danışma meclisidir. II. Mahmut döneminde Divanihümayun kaldırılmış, yerine nazırlıklar (bakanlıklar) kurulmuştur.
- **Medrese:** Orta ve yüksek öğretim kurumlarıdır.

CEVAP: B

14. Osmanlı Devleti'nde merkeze bağlı eyaletler kendi içinde vergi düzeni esas alınarak üç gruba ayrılmıştır.

Salyaneli (Yıllıklı) Eyaletler: Tımar sisteminin uygulanmadığı eyaletlerdir. Bu eyaletlerden elde edilen gelirler doğrudan merkeze aktarıldı. Vergileri iltizam usulü ile mültezimler aracılığıyla toplanırdı. Trablusgarp, Cezayir, Mısır, Yemen, Habeş, Tunus gibi yerler bu eyaletlerdendi.

Salyanesiz (Yıllıksız) Eyaletler: Tımar sisteminin uygulandığı eyaletlerdir. Bu eyaletlerin toprakları has, zeamet ve tımarlara ayrılmıştı. Rumeli, Budin, Bosna, Anadolu, Karaman, Sivas gibi yerler bu eyaletlerdendi.

Özel Yönetimi olan Eyaletler: İç işlerinde serbest, dış işlerinde Osmanlı Devleti'ne bağlı, yöneticilerinin padişah tarafından belirlendiği yerlerdi. Hicaz, kutsal yerlerin olduğu özel yönetime sahip bir bölgeydi. Buradan vergi alınmaz, asker toplanmazdı.

CEVAP: E

15. Osmanlı Devleti'nde tımarlı sipahinin köylüyü yargılamak gibi bir görevi yoktu. Bu görev o bölgelerde görev yapan kadılar tarafından yerine getirilirdi.

CEVAP: D

16. • **Enderun:** Devşirme eğitimi veren saray okullarıdır.
- **Lonca:** Usta-çırak ilişkisine bağlı olarak çalışan okullardır. Osmanlı Devleti'nde halka dini ve mesleki eğitim bu okullarda verilmiştir.
- **Medrese:** Orta ve yüksek öğretim düzeyinde dini ve pozitif derslerin okutulduğu okullardır.
- **Külliye:** Bir caminin çevresinde cami ile birlikte kurulmuş medrese, imaret, sebül, kütüphane ve hastane gibi çeşitli yapıların bütünüdür.
- **İmaret:** Yoksullara ve öğrencilere yiyecek dağıtmak amacıyla kurulan hayır kurumlarıdır.

CEVAP: B

17. **Dirlik:** Osmanlılarda toprakların vergi gelirlerine göre bölümlere ayrılması sistemidir. Buna göre yıllık geliri,
- 100.000'den fazla olan dirlik topraklarına Has,
 - 20.000 ila 100.000 arasında olan dirlik topraklarına Zeamet,
 - 3.000 ila 20.000 arasında olan dirlik topraklarına Tımar adı verilmiştir.

Saliyane: Merkeze uzak eyaletlerden toplanan yıllık, peşin vergidir.

İltizam: Osmanlı Devleti'nde miri arazi bölümlerinden olan mukataanın yıllık vergisinin mültezimler yoluyla toplanması sistemidir.

Malikane: Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyıla birlikte uygulanmaya başlanan ve bir yerin vergi toplama işinin yaşam boyu kiralanması sistemidir.

Esham: İç borçlanma sistemidir.

CEVAP: E

18. • Yaya ve Müsellem, Orhan Bey döneminde oluşturulmuş Osmanlı Devleti'nin ilk düzenli ordusudur.
- Yeniçeri Ocağı, I. Murat döneminde oluşturulmuştur.
- Osmanlı Devleti'nde ilk ıslahatlar XVII. yüzyılda başlamıştır.

⇒ Sekban-ı Cedit Ocağı, XIX. yüzyılda

II. Mahmut döneminde kurulmuştur.

- Nizam-ı Cedit, XVIII. yüzyılda III. Selim döneminde oluşturulmuştur.
- Eşkınci Ocağı, XIX. yüzyılda II. Mahmut döneminde kurulmuştur.

Sonuç olarak, Yaya-Müsellemler ve Yeniçeri Ocağı Osmanlı Devleti'nde kurumsallaşma çalışmalarının bir sonucu iken; Sekban-ı Cedit, Nizam-ı Cedit ve Eşkınci Ocağı askeri ıslahatların bir sonucudur.

CEVAP: A

19. Osmanlı İmparatorluğu'nda ele geçirilen yerlere güvenliğin sağlanması için subaşılar, hukuki davaların yürütülmesi için de kadılar tayin edilmiştir.
- **Müftü:** Din işlerinin yürütülmesinden sorumludur.
 - **Beylerbeyi:** Eyaletlerin yönetiminden sorumludur.
 - **Sancakbeyi:** Sancakların yönetiminden sorumludur.
 - **Yeniçeri Ağası:** Başkent'in güvenliğinden sorumludur.

CEVAP: B

20. Osmanlı Devleti'nde padişah değişikliklerinde düzenlenen törenlere cülus adı verilmiştir.
- Saliyane: Merkeze uzak eyaletlerden toplanan yıllık, peşin vergidir.
 - Suhte: Medrese öğrencileridir.
 - Muid: Müderris yardımcısıdır.
 - Müderris: Medrese hocalarıdır.

CEVAP: A

